

ELOFIZETÉS.

MELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor.

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre ... 9 kor.

Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, szeptember 5.

Alkalmatlan idegenek.

Kitessékeli a kormány azokat az ártalmas idegeneket, akik eleszik előlünk az eledelt, elfoglalják a lakásokat és elszívják még a levegőnket is, ha lehetséges volna. Ennek az intézkedésnek örülhetünk, ha mindjárt bele is ütközik az egyéni szabadság liberális szabályaiba. Nem szabadelvű eljárás, ezt elismerjük, de hiszen a háboruban lehetetlenség minden kormány lépést a liberalizmus szent elveivel alátámasztani. Vajjon azok, akik ellen kiutasító rendelet készül, törődtek-e azzal, hogy árdragító mesterkedésükkel a szegények selhagyatottak millióit nyomorba döntik, hogy elrajtett zsir, szilonna, főzelék, rizs-készleteik hiányoznak és a tömeg miből táplálkozik, ha ők nyereszkeskedési szándékkal mindent eldugnak előlünk? A legkisebb gondjuk is nagyobb volt ennél. Azzal se törődtek, hogy a családjaik, árfelhajtásaik miatt a tisztességes keresk delemre sár fröccsent, mert a közönség azonnal általánosított és a jött-ment ételkészlet kalandorokkal hajlandó egy kategóriába sorozni azokat a régi cégeket, amelyek évtizedek tisztas kereskedő-munkájával méltán rászolgáltak becsülésünkre.

Ha visszatekintünk az árdragítók fekete hadseregének hosszú sorára, akkor felfedezzük ennek az undok fajának őseiben a hadi menekültet, vagy almenekültet, aki féktelenül, mohó étvágyal vetette rá magát az ételkészlet üzlet akkor még kiaknázatlan területére. Aradon is a Samu Lipólok voltak az árdragítók uttörői és a kapzsiság csak azután kezdett elharapózni, miután sokan látták, hogy sorsjegy nélkül is lehet főnyereményt csinálni könnyű ételkészlet csalásokkal.

Azóta, hogy néhányan megtelepedtek nálunk ez alkalmatlan idegenek közül, tömegesen jöttek hozzánk. Mint a poloska, ha alkalmas talajra lel, szinte a levegőből szaporodik. Ez a sáska-had is megsaporodott és eltette termésünk javát. Nem sajnáljuk, hogy most megkondul fölöttük a kimasirozás gyászharangja. Ki velük!

De itt nem kellene megállani a kormánynak. Ha már végez az alantas idegenekkel, számoljon le az előkelő idegenekkel is. A fővárosban és a vidék nagy városában sok száz ausztriai vagy németországi család tartózkodik, mert nálunk, az ottani viszonyokhoz mérten, még türelhető volt a megélhetés.

Most már azonban elviselhetlen a lakás és sok minden egyéb hiánya.

A szövetségesek iránt való vendégszeretetnek is van határa. Es most elérkeztünk oda. Ha a németek csak a legnagyobb nehézségek árán engednek be országukba magyar alattvalót, megszállott területükre pedig nekünk is tilos belépni. akkor a saját yomrunk azt parancsolja, hogy a

luxusból itt élő külföldiek nálunk tartózkodását tegyük lehetetlenné. A között kell választani: — mi maradjunk-e éhesen és lakás nélkül, vagy a jóbarátunk? A kormány már felismerte a háboru-nemesítette önzés parancsát és követi azt. Az egész ország tapsol neki ezért.

Ujabb harcok a Gábor hegyért.

Bucapest, szeptember 4. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Foksanitól északnyugatra az oroszok és a románok két hatalmas támadása összeomlott. Csernovicztól északkeletre csapataink szívós viaskodásban elfoglaltak egy erősen elsáncolt magaslatot. Német hadtestek győzelmes rohammal elfoglalták Rigát.

Olasz harctér:

A tegnapi nap folyamán nagyobb gyalogsági harcok nélkül telt el. éjjel Lalinál és Madoninál visszavertünk olasz előretöréseket. Ma reggel óta a Monte san Gabriele északi lejtőjén csapatunk újra heves harcban állanak. Ellenséges repülők újra megtámadták Triestet. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Két napi harc után esett el Riga.

Berlin, szeptember 4. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsapata:

Flandriában a tengerpart mentén, Langemarck és Warneton között a szövetségesek harci tevékenysége délután nagy hevességre emelkedett. Az Ipern környékben, állásaink előterében kis harcok fejlődtek. Ez alkalommal néhány angol elfogtunk. Ejjel az ellenség Lenstől északkeletre támadást intézett, átmenetileg benyomult vonalainkba, de ellentámadással rögtön kivetettük.

A német trónörökös hadcsapata:

A Champagneban a Somme—Py—Suain-ut mentén a franciák pergőtűz után előretörték. Ellentámadással kivetettük őket egy árokból, amelyet kiürítettünk volt. A verduni tüzharc este újra nagy hevességet ért el. A Maas keleti partján a tüzéségek éjjel is tevékeny tüzharcot folytattak.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsapata:

A Moseltől nyugatra, Resnenuvillenél végrehajtott erőszakos felderítésről foglyokat szállítottunk be. A 2-ikéről 3-ra virradó éjjel repülőink bombázták Calaist és Dünkirchent. A kitört tüzvészek egész napon át láthatók voltak. Repülőgépeink Döwert tegnap, Chatamot, Cheernest és Ramsgotot ma éjjel bombákkal megtámadták. Tegnap 19 ellenséges repülőt és 2 kötött léggömböt lőttünk le. Riechthofen százados 61-ik légi győzelmét aratta. Müller hadnagy, aki rövid idővel ezelőtt haditetteiért őrmesterből tiszté lépett elő, 27-ik ellenfelét lőtte le.

Keleti harctér:

A 8. hadsereg Hutier gyalogsági tábornok vezetése alatt két napi harc után tegnap nyugat és délkelet felé elfoglaltak a több nyelen egő Rigát. Harcedzett csapataink mindenütt megtörték az oroszok ellenállását, adáz előretöréssel legyőzték minden akadályt, amit az erdős mocsár eléjük gördített. Az oroszok legnagyobb sietséggel üritették ki a Dünától és Rigától nyugatra fekvő kiterjedt hidtöjüket. Hadosztályaink Dünamünde előtt állnak. Surü, rendezetlen hadtömegek tolonganak nappali és éjjeli menetekben a Rigából idevezető utakon. A Nagjaogópatak két oldalán kétségbeesett véres támadásokkal nagy orosz erők vetették magukat csapataink elé, hogy

a megvert 12. hadsereg elvonulását biztosítsák. Hadosztályaink a nagy országot több helyen elérték néhány ezer orosz elfogtunk, több mint 150 ágyút és megszámlálhatatlan sok hadiszert zsákmányoltunk. A rigai csatánap a német hadsereg történetében új dicsőséges lapot jelent.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Osernovitztól délkeletre osztrák-magyar ezredek elragadtak az oroszoktól egy szívósan védelmezett magaslati állást. A Szereth és Moldova között az élénk harci tevékenység tovább tart.

Mackensen vezértábornagy hadsoportja:

Muncolnál Foksanitól északnyugatra löbb orosz-román támadás megghiusult.

Macedóniai harcér:

Az ellenség tegnap nem támadott. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megfutamottak az oroszok Rigánál.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. Berlinben hétfőn este került nyilvánosságra Riga elfoglalásának híre és leirhatatlan lelkesedést keltett. A város zászlódiszt öltött s a nyilvános helyiségekben Hidenburgot és a hadsereget ünnepelték. Bár a dűnai átkelés után Riga elestére el volt készülve a közvélemény, mégis a német offenzíva villámgyors sikere még az optimistákat is meglepte. A nagy győzelem részletei nem ismeretesek s arról sem tud senki, hogy a német hadvezetés mit tervez, hogy a sikert kihasználja. Annyi bizonyos, hogy megdőlt az entente-lapoknak az az állítása, mintha az orosz hadsereg ismét visszanyerte volna harc képességét. A rigai megfutamodás ennek ellenkezőjét bizonyítja.

Budapest. Az orosz vezérkar jelentése szeptember 3-áról: A Dűna bal partján Rigától nyugatra visszavonultak csapataink, szeptember 2-án reggel a Wilderlighof-Meden-Talen vonalra a Dűna északi partján. A németek szeptember 1-én és 2-án reggel makacs támadásokat kezdtek főképpen a Stöl-Lansing vonal ellen, és a Böger folyó torkolatánál. A németeknek sikerült 2-án este felé a Jégel folyónál levő állásainkat Melbager és Strle környékén benyomni. Több csapat teljesen önkényesen elhagyta állásait és visszavonult északi irányban. Az a kísérletünk, hogy ellentámadással visszaállítsuk a korábbi helyzetet, eredménytelen maradt. A Riga környékén bekövetkezett fenyegető helyzetre való tekintettel parancsot adtunk az emített környék feladására.

Pétervár. A Távirati ügynökség jelenti: A német offenzíva a rigai arcvonalon szeptember 1-én a reggeli órákban kezdődött Uxkülnél levő állásaink ellen, főbb óráig tartott tüzési előkészítés után. A Dűnát védő orosz csapatok visszavonultak. A németeknek sikerült Uxkülnél két hidat verni és a Dűna keleti partját elfoglalni. Az orosz gyalogság a tüzéség utáni működése ellenére, amely az ellenséges hadiak egyikét elpusztította, nem tudta a németeket feltartóztatni. Az ellenség kihasználta ezt a és gyorsan kiszélesítette sikerét, megkezdte északi irányban való előrenyomulását és az orosz ellentámadások eredménytelenek maradtak.

Kopenhága. A Politiken közli, hogy Pétervár kiürítése korántsem kizárólag gazdasági szükségességből történt, hanem főleg azért, mert az orosz kormány a forradalmár szellemű pétervári garnizont szét akarja oszlatni.

Stockholm. Pétervár néhány nap óta a

külső világtól teljesen el van zárva. A személyforgalom katonai engedélyre van kötve. A Pétervár felé vezető utakat katonák tartják megszállva.

Bern. Az itteni lapok közlik a Morningpost táviratát, hogy a pétervári katonák és munkások tanácsa Kornilov tábornoknak visszahívását követeli és elhatározta azt is, hogy az orosz hadsereg minden offenzív tevékenységének megszüntetését fogja követelni.

Amsterdam. A Times jelenti Pétervárról: Kornilov tábornok nyomatékosan felszólította a kormányt, hogy azonnal valósítsa meg az általa javasolt reformokat.

Stockholm. A pétervári Izvesztia okmányokat közöl, amelyekből kitűnik, hogy Kornilov tábornok nemcsak katonai diktatúrát tervez, hanem az egész diktátori hatalmat is magához akarja ragadni. A fővezér az összes katona és munkásstandesokat fel akarja oszlatni.

Tisza István gróf a lövészárokokban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tisza István gróf volt miniszterelnökről igen közel álló forrásból írják a következőket:

— Mint ismeretes, augusztus 10-én vonult be Tisza István gróf ezredes harcérri szolgálatra és azt halljuk, hogy legközelebb átveszi egy ezred önálló vezetését. Legutoljára írt levelezőlapja, amelyet a nemzeti munkapárti elnökségének küldött, Kirilbaba tájékaról jött. Tisza, mint legutolsó jelentéséből kitűnik, egy meglehetősen magasan fekvő állásban van az ellenséggel szemben.

— Már mint miniszterelnök úgy nyilatkozott minisztertársai előtt, hogy lemondása után azonnal a harcérre megy, hogy a magyar huszárok körében a háború minden fázisát kipróbálja. Az az állás, amelyben ma Tisza ezredes lakik, sok kilométernyi távolságban van minden emberi lakóhelytől. Egy szűk földalatti kalyibában ütötte fel tanyáját, osztozik bajtársai minden nélkülözésében és ebből a szempontból nincs kivétel tiszt és közlegény között. Néhány nappal ezelőtt közvetlen mellette esett el egy főispánnak a fia. Bevonulása előtt barátainak kijelentette, hogy két-három hétig ezredparancsnokának oldalán felfrissíti régi katonai ismereteit, hogy azután átvegye egy ezred önálló parancsnokságát.

— Tisza a nagyváradi huszároknál szolgált, mint önkéntes és a hadsereg kötelékében századosi rangig vitte fel, míg a háború alatt az

elhunyt király őrnagyá nevezte ki és Károly királytól kapta az ezredesi rangot. A volt miniszterelnök ezt a kinevezést nagy kitüntetésnek vette és mikor megjelent a király előtt, hogy megköszönje, azonnal arra kért engedelmet, hogy a frontra mehessen és a király maga intézkedett beosztása iránt.

— A harcérrel küldött leveleiben egyáltalában nem foglalkozik politikával, hanem csak a katonai élettel és különösen legénységének nagyszerű magatartásával. Kiténik e levelekből, hogy huszárai között, akik legnagyobb részt magyar parasztok, nagyszerűen érzi magát. Még mint fiatal ember igen sokat forgolódott eme egyszerű emberek körében. Tisza Kálmán mindig arra figyelmeztette István fiát, keressen érintkezést az alföld népével, hogy a füzgyökéres magyar parasztot megismerje. Abban az időben kolerajárvány dühöngött az alföldön. Az fiatal Tisza házról-házra járva, maga oktatta ki a népet az óvintézkedésekre. Akkor sok paraszt meghalását látta. Azóta gyakran beszélt baráti körben nagy megindultsággal arról, hogy miként hal meg a magyar paraszt.

— A magyar parasztnak az a lelki nagysága, amellyel az Istenhez vezető utra lép — szokta mondani — példátlan és bizonyosága annak az őserőnek, amely a magyar népben lakozik.

EGYESÜLETI ÉLET.

— Meghívó. Az Aradi Közlöny Alkalmazottak Beszerzési Csoportja folyó hó 5-én (szerdán) délután 5 órakor a Kazinczy-utcai polgári iskola első emeleti rajztermében közgyűlést tart, melyre az összes tagok meghívottnak. Tárgysorozat: 1. A m. kir. pénzügyminiszter leirata forgatóke engedélyezése és az alapszabályok módosítása tárgyában. 2. A hatósági ellenőrzés alatt álló élelmiszerekkel való mikénti ellátás tárgyában az Országos Közélelmészeti Hivataltól érkezett felhívás. 3. Jelentés az eddigi működésről s annak eredményéről. Berzsény Béla, elnök. Schweigert Péter, titkár. A közgyűlés után az intéző bizottság tart ülést.

— Kitüntetés. A király az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz magatartásuk elismerésül Hauser Sándor 7. honvédgyalozezredbeli ezredesnek, egy honvédgyalozezred parancsnokának. Benedicty Imre a 308. honvédgyalozezredhez beosztott 2. honvédgyalozezredbeli őrnagynak és Zöld Márton 2. honvédgyalozezredbeli ezredesnek a Lipót-rend lovagkeresztjét a hadidiszitménnyel és a kardokkal. Ledniczky Mihály 308. honvédgyalozezredhez beosztott 3. honvédhuszárezredbeli századosnak és Hummel Gyula 309. honvédgyalozezredhez beosztott 2. honvédgyalozezredbeli őrnagynak a 3. osztályú vaskoronarendet a hadidiszitménnyel és a kardokkal adományozta, egyben megparancsolta, hogy Galatz Imre a 308. honvédgyalozezredbeli hadnagynak és Vadas Jenő 3. honvédhuszárezredbeli századosnak a legfelsőbb dicsőre elismerés újlag — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtukra adassék. A király Zeiler Jakab uipanádi születésű népfőlkelő főhadnagyot, egy gyalogzászlóalj századparancsnokát az ezüst signum laudisszal tüntette ki a kardoknak egyidejű adományozása mellett.

Bevonultatott és megfélemlített választók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szily Tamás ny. főispán, a szalantai kerület képviselőjelöltje a következő nyílt levelet intézte a kerület választóihoz:

Polgártársak! Midőn önök pártkülönbség nélkül fölkeretek a kerület képviselőjelöltségének eltozadására, a kérésnek eleget tettem abban a meggyőződésben, hogy a szabadságot hangoztató és hatalomra jutott új politikai irány, mely a demokráciát, a jogok kiterjesztését, a véleményszabadság védelmét hirdeti, a szalantai választókerületben is megengedi a választójog minden befolyástól ment, szabad gyakorlatát.

Megdöbbenve látom, hogy ennek ellenkezője történik. Figyelmen kívül akarom hagyni Apponyi miniszternek már ismert kortesievelét és Ember János kir. tanfelügyelő kortesutjait, csak röviden akarok utalni a választókat megfélemlítő nagyobb atrocitásokra, melyekről tudomást szereztem.

1. Már napok óta hallottuk, hogy a felmentettek, ha ők vagy hozzátartozóik a Szily-párthoz szegődnek, be lesznek vonultatva. Ezt egyszerű kortesesszövegnek véltem, melytől a felelős tényezők távol állnak. Ekkor Benyovszky gróf, Baranyavármegye főispánja Grósz Imre dr. urat, a munkapárt kerületi elnökét a törvény brutális megsértésével rövid uton bevonultatva. Már a siklósi kerületben a főispán ur Meszlényi József és Denke Dániel siklósi polgárokat szintén rövid uton törvénytelenül bevonultatva, mivel a kormány jelöltjének keblemetlenek voltak. A főispán ur tehát már kipróbált eszközt akart ellenem fölhasználni.

2. A gazdasági egyesülethez a földműv. miniszter rendeletet intézett, amely valótlan információk alapján megfenyegeti a gazdasági egyesületet, hogy az eddig adott megbízást haladéktalanul megvonja, ha Förster Jenő, Vörös Mihály és Stein Lajos dr. alelnök továbbra is a Szily-pártot támogatják.

3. A Dunagőzhajózási társaság a keresk. miniszterium által fölshólttatott, hogy ne merészelje a Szily-pártot támogatni.

4. A földm. miniszter köztudomás szerint megienyítés végett magához rendelte Páncél Ottó kir. erdőfelügyelőt és Seh Jenő kir. erdőtanácsost azért, mert a „Dunántul” szerint „ál-lítólag” jelen voltak Szily Tamás jelöltetésénél.

5. A főispán ur köztudomás szerint Novonyi járási állatorvost magához rendelte s közölte vele, ha a Szily-pártot támogatja, azonnal elhelyeztetí.

6. A szentlőrinci vásárt, mely a választás napjára volt kitűzve, a ker. miniszter ur a belügyminiszterrel egyetértve a hatóságok megkérdezése nélkül helyt nem álló okokból fölfiggesztette, mivel azt a kormánypárti jelöltre előnyösnek vélte.

7. Nagyon különös, hogy Hadik gróf közlelendési miniszter épen most találta legsürgősebb dolgának, hogy a bányászok élelmézését fölülvizsgálja és azok érdekeit a bányatársasággal szemben megvédje.

Mindezeket és az ellenpárt részéről még kilátásba helyezett terrort figyelembe véve, hogy a t. választópolgárokat és a jelöltségeket támogató t. barátainkat minden, esetleg existenciájukat is érintő üldöztetéstől és az elnökletem alatt álló gazdasági egyesületet eserüges sérelmekről megkíméljem, a mai napon a jelöltségtől visszalépek. Teszem ezt akkor, midőn pártom vezetői egyhanguan arról

biztosítanak, hogy a választók többsége mellett áll és a megfélemlítések ellenére is kitart mellettem. Visszalépek azért, mert nem akarom, hogy akár egy család is elveszítse jogtalan bevonultatással kenyérkeresőjét, vagy akár egy barátom is existenciájában jogtalanul kárt szenvedjen, nem lévén semmi garancia arra, hogy a jelenlegi szabadságot hirdető, de minden jogot lábba tipró kormányzat alatt a törvénytelen sérelmeket reparálni lehessen.

Midőn biztosítom a t. választópolgárokat, hogy e galád törvénytelenéseket én és pártom nem fogjuk megtorlás nélkül hagyni, elnözsüket kérem elhatározásomért, melylyel a ma kisebbséggel bíró ellenjelölt kezébe juttatom a kerület mandátumát. Minden tisztességesen és nemesen gondolkozó ember keil, hogy méltányolja elhatározásomat. Hálásan köszönöm bizalmukat és támogatásukat! Viszontlításra egy, a polgári szabadságot tisztelő jobb jövőben. Isten velünk. Szily Tamás.

Szeptember 12-én

összeül a Ház.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Szász Károly, a képviselőház elnöke tegnap este érkezett haza szabadságáról, ma megjelent a képviselőházban és átvette hivatalát. Délben tizenkét órakor Wekerle Sándor miniszterelnök ke-reste fel a házelnököt, akinek ez volt az első találkozás a Wekerlével, mióta kineveztek. A miniszterelnök több mint egy fél óráig időzött a Házban. A tanácskozásról Szász Károly a következőket mondta egy hírlapíróknak:

— Wekerlével mai látogatása alkalmán megállapodtam abban, hogy a képviselőház szeptember 12-ikére delutan három órára hívjuk össze. Az ülésnek napirendjén egyetlen tárgy szerepel, a miniszterelnök programbeszéde és az egyes pártvezérek felszólalása. A képviselőház további teendőiről ezuttal nem volt szó közöttünk. Wekerlét a megbeszélés után a Ház ülőtermébe kísértem, ahol megállapítottuk a miniszterek ülőhelyét, miután most már tizennégy miniszter ülőhelyéről keil gondoskodni. Wekerle Eszterházy gróf zsöllyéje mellett fog ülni, ahol ezelőtt Ugron Gábor belügyminiszter ült. Ezen a kis szakaszon most nem két, hanem három zsöllyeszék fog állani. A miniszterelnöknek ezután bemutatam a képviselőház tisztviselői karát.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Wekerle Sándor miniszterelnök holnap reggel Bécsbe utazik. Utközben Pozsonyivánkán kiszáll és Eberhardra megy, ahol meglátogatja Apponyi Albert grófit. A miniszterelnök délután tovább utazik Bécsbe.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter bukását, írja egy fővárosi kormánypárti estülap, tegnapi híradásunk nyomán mint befejezett tény tárgyalja a fővárosi sajtó. Egy-két kormánypárti lap ugyan cáfolni próbálja a hírt, de a legtöbb kormánypárti lap megállapítja, hogy a híradás egyelőre még korai, mert Mezőssy csak a választójogi reform megszavazása után lép ki a kabinetből. Fentartjuk tegnapi biztos értesülésünket, mert semmi ok sincs arra, hogy Mezőssy bevarja a választójogi reform elintézését. Értesülésünk szerint Mezőssy maga sem ragaszkodik állásához, mert a közlelendési intézését is teljesen kivették hatásköréből és e fontos kérdés minden legapróbb részlete már

Hadik János grófhöz tartozik. Így elég oka van az elkedvetlenedésre, mert nagyratörő ambícióit nem elégíti ki a bábolnai ménes sorsának intézése. Maga is menni akar, a közvélemény is meneszti, Wekerle szívesen küldi, nincs tehát semmi ok rá, hogy a választójogi reform elintézésig elhalasszák ezt a miniszterválságot, aminthogy nem is fogják elhalasztani.

IRODALOM ES MŰVESZET

* **Eliogés színházi jelentés.** Az aradi Nemzeti Színház személyzete értesíti Arad város közönségét, hogy a színelőadások sorát 1917. évi szeptember II-ik felében megnyitj a Dráma, vigjáték, operette és opera műsoruk a legjobb és legújabb termékekből, valamint az összes fővárosi színházakban sikert aratott és ezután színpadra kerülő újdonságokból áll. Társulati névsor: Igazgató-főrendező: Szendrey Mihály. Polgár Sándor, művezető. Gellért Pál, karnagy. Előadó személyzet: Bejczy Györgyné, énekesnő m. v. Bánházy Teréz, anyaszínésznő. Benkóné Poldi, komika, vig. anya. Blidár Vali, énekesnő. H. Harmath Józsa, társalgási. Horváth Mici, énekesnő. Harsányi Margit, hősnő, társalgási. Zöldhelyi Annus, társalgási. Kieffer Lujza, naiva. Kápolnay Juliska, drámai színésznő. Rontay Boriska, énekesnő. Rozsnyói Ilonka, vigjátéki színésznő. Váradi Margit, énekesnő. Bejczy György, tenorista. Dely Lajos, társalgási. Győző Alfréd, komikus. Herold Ede, apa. R. Tóth József, énekes bonviván. Forgács Sándor, hős jellem. Kertész Dezső, szerelmes. Polgár Sándor, buffó. Polgár Béla, segédszínész. Róna Dezső, baritonista. Várnay Jenő, jellem. Szendrey Mihály, társalgási. Gellért Pál, karnagy. Marko Elemér, sugó. 16 karnő, 8 kardalos, 30 tagu zenekar a 33-ik gyalogezred zenekara kiegészítve a színház zenészeivel. 210 előadásra, illetve 70—A., 70—B., 70—C., előadásra bérletet nyitnak, a bérletek eszközlésével Gonda László van megbízva. A bérlet 3 részben fizetendő és pedig: a első a bérletjegy átvételekor, a második december hó első napján, a harmadik részlet február hó első napján. A bérlet annak lejártáig fel nem bontható. A régi bérletek kértnek, hogy jegyeiket 1917. évi szeptember 15-én déli 12 óráig átvenni sziveskedjenek, mert azontul jogaik megszűnésével az újabb bérletre jelentkezőknek fognak kiadatni. A bérlet iránt intézkedni lehet folyó évi szeptember hó 5-től kezdve mindennap d. e. 10—12., d. u. 3—¹/₅ óráig Gonda László megbízottunknál a színházi pénztárnál, telefonon vagy levélileg is, ahol a színlapbérletek is előjegyezhetők. Színlapbérletet csak az igazgatóság nyugtájára kértetik fizetni. Nagy páholy földszinten, vagy első emeleten: rendes napi ár 17:50, 210 A. B. C. előadásra 3270, 70 A., B. vagy C. előadásra 1090. Nagy közép-páholy az első emeleten 15:50, 2640, 880. Alsó, vagy emeleti páholy 13:50, 2810, 770. Másod-emeleti páholy 8:50, 1404, 468. Támlásszék a O., 1., 2., 3. sorban 3.80, 630, 210. Támlásszék a 4., 5., 6., 7. sorban 3.—, 498, 166. Támlásszék a 8., 9., 10., 11., 12. sorban 2:60, 420, 140. Színlap házhöz hordva egész téli időnyre 6. A bérletekben bennfoglaltatik a m. kir. Hadsegélyző hivatal és a színészek nyugdíjintézetének póttillérei, valamint a városi pénztár helyár különbözete. A szintársulat.

* **Az Aradi Zenekonzervatóriumban** (Szabadság-tér 21.) a beiratások szeptember 1-től kezdődnek.

* **„Stambul rózsája”** (magyar kiadása) — „Der Soldat der Marie”, „Már minélünk soroznak”, „Istenuccese nem bánom”, „Messze mentél, nagyon messze”, „Írd meg, hogy eső-e párod?” kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.

Arad lakosságának fele eszik lóhust.

(Nincs segítség a zsirhiányon.)

Arad város közeli mezésének ma legnagyobb problémája kétségkívül a zsir. A zsir, amely úgy eltűnt, hogy egy napi hajszátán sem található belőle annyi, amennyi egy rántásához szükséges lenne. A hentesek ki sem nyitják üzleteiket, a hatóságnak ígért ugyan az Országos Közeli Mezési Hivatal negyven métermázsá szalonját, de eddig hiába vártunk a kiosztásra, ugylátszik a szalonja nem érkezett meg. A háztartások utolsó zsirkészleteiket használják fel és aki a vidéken harminc-negyven koronáért tud zsirt szerezni, az ma boldog ember és a világért sem áruiná el ember társának a forrást, mert az idők úgy fordultak, hogy ma valósággal haraggal tekint az egyik ember a másikra, akinél zsirt sejt.

Ez a látzat. A városág azonban az, hogy Bartók József földművelésügyi államtitkár még most is ad szállítási igazolványokat Aradról elszállítható zsira, tehát valahol Aradon zsirnak kell lennie. A hatóság teljesen tehetetlenül áll ezzel az óriási problémával szemben és ma is azt halljuk, amit a háború minden szeptemberében volt szerencsénk hallani, hogy az ősz az a legnehezebb idő, a zsir ilyenkor elszokott tűnni, vagy pedig ilyenkor csak igen kis mértékben szerezhető meg és ezzel az ügy a hatóság részéről el is intéződött. Az Országos Közeli Mezési Hivatal részéről azt a biztatást kapja a közönség, hogy nemsokára megjelenik majd a tengeri rendelet, amely lehetővé teszi a hozalást és akkor majd több sertés kerül a piacra és megszűnik a zsirhiány.

Szakemberekkel folytattunk beszélgetést és ezeknek a véleménye szerint azért nincs a városokban zsir, illetve sertés, mert a hadügyminiszterium a maga szállítóival kötött szerződésben tág teret enged arra, hogy ezek a maximális áron felül fizessenek és minthogy szállítási kötelezettségüknek mindenesetre eleget akarnak tenni, oly horribilis pénzt adnak az élő sertésért a vidéken, hogy az nemcsak a fővárost, de a vidéki városokat is elkerüli.

Felvetődött az az idea, hogy a bajokon úgy lehetne segíteni Aradon, ha a város a vágóhídon lévő sertések zsirját és szalonját maximális áron átvinné a hentesektől és nekik csak a húst engedné át eladásra. Az ezme az első pillanatra igen tetszetős, azonban abszolúte nem használható, sőt a hatóság az ellenkezőjét érne el vele, mint amit akart, mert akkor még sertéshus sem lenne Aradon.

Megkérdeztük ugyanis Bartók Ferenc vágóhídi igazgatót, vajjon hány sertést vágtak le augusztus hónapban. Azt a választ kaptuk, hogy a béke időben ezerhatszázzal szemben, az elmúlt augusztusban mindössze négyszázötvenöt sertést öltek le és ezeknek is nagyobb részét szerződéses katonai szállítók, akik hadügyminiszteri engedéllyel vásárolnak és a zsir, valamint a husnak nagyrészt katonai intézményeknek kötelesek átengedni.

— Ha a város — mondotta az igazgató — a felvetett ezme értelmében megkísérelné a zsirnak és szalonjának maximális áron leendő megvásárlását, illetőleg arra kötelezné a henteseket, hogy a fehér részeket a hatóságnak engedjék át, akkor véleményem szerint egyáltalában nem jönne sertés az aradi piacra, illetve a vágóhídra.

Az igazgató azt nem mondotta, hogy ezek a szállítók maximális áron felül vásárolnak, azonban más forrásból, amely erre csak számításait ismerik, azt a pozitív értékesítést kapjuk, hogy a katonaság igen hajlandó maxi-

mális áron felül is zsirt átvinni és így magyarázható az a körülmény, hogy ma már tizenöt tizenhat koronát fizetnek olyan zsirért, amely nem arra van szánva, hogy élelmiszerüzorát üzzenek vele, hanem szolid kezekben van.

Ebből az alkalomból érdeklődtünk aziránt is, hogy Aradon a közönség miként viselkedik a lóhussal szemben. A vágóhídon augusztus hónapban százhetvenkilenc darab lovat vágtak le, ami azt bizonyítja, hogy a husszükségletnek tekintélyes részét a lómezsárszék fedezik. Ha ugyanis tekintetbe vesszük, hogy mindössze kétszáz darab növendékmarhát és százötven darab följavított marhát vágtak le az elmúlt hónapban, akkor azt látjuk, hogy a fogyasztásra kerülő husnak, több mint fele, lóhús volt. Igen jó és tehető családok asztalán mindennapi fogyasztási cikké vált a lóhús és ez a magyarázata annak is, hogy a lómezsárszék száma is állandóan szaporodik.

A villanyárak megállapítása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város műszaki bizottsága ma foglalkozott az aradi villanygyár beadványával, amelyben azt kéri, hogy 1917. január 1-től visszamenőleg további intézkedésig a magánosok számára szolgáltatott villamos világítási áramot hektowattóránként nyolc filléres áron számlázhassa, a közvilágítási járandóságokat és a középületek részére érvényes kedvezményes egységárakat pedig tizenöt százalékkal felemelhesse. Ellentéző esetben — írja a beadványban a villanygyár — kénytelen lenne a bíróságnál igazat keresni.

A gyár kérelme jogos és méltányos. A bíróságok hasonló esetekben úgy döntöttek, hogy a szerződő felek egyike nem használhatja ki igaztalanul a békeben kötött szerződés minden előnyét. Méltányos pedig azért, mert ma minden anyag és munkabér sokszorosan drágább, mint volt a szerződés kötés idején.

A mai ülésen Lócs Rezső helyettes polgármester ismertette a villanygyár beadványát, s bemutatta a beadványhoz mellékelt táblái és törvényszéki ítéleteket, melyek hasonló esetekben a vállalatoknak adták igazat és feloldották szerződéses kötelezettségeiktől. A tiszti főügyész véleménye szerint, ha perre kerülne a sor, a bíróság előreláthatólag a vállalat álláspontjára helyezkednék.

Koromzay Frigyes igazgató szólott elsőnek hozzá a beadványhoz.

— Nem szabad — mondotta — vállalatokat anyagi romlásnak kitenni. Ha méltányosan járunk el a vállalattal szemben, nem a város érdeke ellen, hanem a város érdekében cselekszünk, mert ha bíróság elé kerülne a dolog, többet kellene fizetnünk. Minden méltányos egyezés jobb, mint egy elvesztett per. Méltányosnak tartja azt a kérést, hogy a villany árát hat fillérről nyolc fillére emeljék fel, de hogy a magasabb ármegállapítás már január elsejétől kezdve visszamenőleg számították, ezt nem hajlandó teljesíteni. Azonkívül szénklauzulát kíván megállapítani, amely szerint amíg a szén ára 6—7 korona között van, addig a villany hektowattórájának nyolc fillér legyen az ára. Minden egy korona szénárscsökkenés után a villany ára fél fillérrel szálljon lefelé.

Rezsőcsanak Sándor és Neményi Adótt bíró is igen érdeklőben szólalt fel, de utóbb helyesnek tartandó, ha előbb érdeklődjenek, hogy

más városokban milyen árak vannak érvényben. Felvilágosítást kér arra nézve is, hogy a beadványhoz csatolt bírói ítéletek csakugyan hasonló esetekre vonatkoznak-e?

Lócs Rezső helyettes polgármester kijelenté, hogy a tiszti főügyész véleménye szerint az esetek hasonlóak és per esetén a város alighanem peresztes maradna.

Nachtzweibel Ödön főmérnök túlságosan soknak tartja a villamgyárnak adandó kedvezményeket. A szénklauzulát úgy kívánja megállapítani, hogy a mai szénárak mellett a villany hektowattórájának ára csak hét és fél fillér legyen. Azonkívül kimondani kívánja azt is, hogy a szénárak bármilyen mérvű emelkedése esetén se lehessen a villany ára nyolc fillérnél drágább.

Bár Zerkovitz Rudolf lehetetlennek tartja ezt a kívánságot, a bizottság mégis hozzájárul ahhoz, hogy nyolc fillérről drágább a villany nem lehet, a szénárak akárhogyan emelkedjenek is.

Több hozzászólás után Lócs Rezső elnök kihirdette a bizottság határozatát, amely szerint hozzájárulnak a békekötés utáni hat hónapig a villanyárak megváltoztatásához egy szénklauzula alapján, amelynek értelmében 6—7 koronás szénárak mellett a villany hektowattórájának ára nyolc fillér, a szénárának egy koronával való esése esetén a villany ára fél fillérral csökken. Az említett időpont után a szerződésbeli árak ismét érvényre jutnak. A középületek világításának tizenöt százalékkal való megdrágításához szintén hozzájárulnak, de elutasítják a villamgyárnak azt a kérését, hogy a magasabb árakat 1917. január elsejétől visszamenőleg állapítsák meg. A magasabb árak csak szeptember elsejétől kezdve érvényesek.

Lócs Rezső végül még megígérte, hogy érdeklődni fog a szomszédos városokban is az ottani árak felet. A villamgyár kérelmével, úgy értesülünk, a jogügyi bizottság is foglalkozni fog, melynek véleményét arra nézve fogják kikérni, hogy per esetén milyen kilátásai lehetnek a városnak.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Per egy meg nem írott cikk ára miatt.
Budapestről telefonálja tudósítónk: Berkes Gyula budapesti járásbíró ma egy érdekes ügynek kezdte meg tárgyalását. A panaszt Pesta Frigyes újságíró tette meg Békffy Imre, az Esti Újság volt kiadója, jelenleg társzerkesztője, továbbá Bérány Lócs egy szappanegy főnöke és Ligeti Dezső tőzsde ügynök ellen. A zürzavaros ügy abban az időben támadt, amikor a fővárosban igen sok szappankereskedő kőszletét lefoglalták. A kereskedők ezt az intézkedést sérelmesnek találták és sajtókampányt akartak indítani, ezért az Esti Újság akkori kiadóhivatali igazgatója Rónai Zsigmond utján a lap munkatársához Posta Frigyeshez fordultak. Egy cikk meg is jelent, de több nem, mire Bérány visszakövetelt 2000 koronát. Azt állította, hogy ezt az összeget átadta Ligetinnek, ez viszont Rónai igazgatónak, aki ezután abból Pestának 1500 koronát juttatott. Pesta és Rónai tagadták a pénz átvételét, Bérány megmaradt állítása mellett és Békffy is hangsúlyozta, hogy a dolgból per lesz. A mai tárgyaláson a járásbíró csak két tanút hallgatott ki és azután a bizonyítás eljárást megőszítése céljából az ügy tárgyalását elnapolta.

Olvassa naponta

Az Aradi Közlöny" apróhirdetéseit, honlapján 1917-18-ig, vasárnapos újság nap 100-120 k. díjjal, az aradon élőknél található az "Aradi Közlöny"-ben

Nincs szén, nincs kormánytámogatás.

(Debrecen a királytól kér szenet. — Átirat Aradhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Debrecenben a szénmizéria és a világítási nehézségek tárgyában tartandó rendkívüli közgyűlés előkészítésére a jog- és pénzügyi bizottság ülést tartott, amelyen a bizottság magáévá tette a világítási bizottság javaslatát és a legmesszebbmenő intézkedések megtételére tesz előterjesztést a közgyűlésnek.

Debreczeni Jenő, a város üzemigazgatója elmondotta, hogy százakra rug ama beadványok, kérelmek, táviratok száma, amelyeket szénért intéztek a magyar, közös és osztrák miniszterekhez, hatóságokhoz, szénbizottsághoz, bányákhoz. A szükség kényszere alatt háromszoros áron is szereztek be szenet és nem egyszer a debreceni vállalatok és bankok segítették ki a várost. A villamos üzem normális szükséglete havi 180 vagon szén, e helyett kapott a város áprilisban 90, májusban 90, júniusban 84, júliusban 72, augusztusban pedig 41 vagon szenet. Gázüzemi szenet kaptak 10 hónap alatt 375 vagon helyett 17-et, tehát 358 vagon maradt el. A gázüzemet ennek dacára fentartották és fentartják, hogy a csövekben meglegyen a gáz, de a villamos üzem már ma délelőtt szén hiányában be kellett szüntetni. Az államvasutak üzletvezetője szíveségéből kaptak 3 vagon szenet s így este ismét megindíthatják az üzemet s lesz motorerő és világítás. Megemlíti, hogy világítási zavarok más városokban is már régen vannak. Így részben nincs világítás vagy nagy zavarokkal küzdenek Szegeden, Szombathelyen, Kassán, Sopronban, Brassóban, Székesfehérvárott, Nyiregyházaán, Aradon.

Márk Endre udvari tanácsos polgármester bejelentette, hogy felhatalmazást adott a világítási igazgatónak a cselekvésre. Nagyváradon kívül alig van magyar város, ahol a szénmizéria föl ne lépett volna.

Weszprémy Zoltán főispán bejelentette, hogy augusztus 23-án három miniszternek tett jelentést a szénbajokról, ma is táviratozott és este újra táviratozni fog.

Debreczeni Jenő kijelenti, hogy ő nem szokott politizálni s így nem is tudja, ki az oka a bajnak s nem tudja megállapítani, ki a hibás,

de az tény, hogy a szénügyeket a szénbizottság intézi s a kormány eddig a központ direktíváin nem tudott javítani.

Rostás István főkapitány: Pedig szén van elég, a magánkereskedelem nagy üzleteket csinált s üzérkedés miatt már bajok is voltak.

Fejér Ferenc dr. kijelenti, hogy a kormány ne várjon támogatást Debrecenről, ha ő sem segíti Debrecen. Nem tréfából mondta ő azt, hogy Wekerle bemutatkozó leiratára felelje azt a törvényhatóság, hogy csak akkor támogatja a kormányt, ha viszont ez szenet ad a városnak.

A bizottság kimondta, hogy a törvényhatósági bizottság tartson rendkívüli közgyűlést, amely elé a következő határozati javaslatot terjeszti be:

Kimondja a közgyűlés, hogy minden felelősséget elhárít magától az ebből eredő közegészségi, közrendészeti és közgazdasági, ipari és egyéb veszedelmekért. Kívánja és kéri a kormánytól, hogy:

1. a gázgyár s villamos üzem szene semmiféle polgári vagy katonai hatóság által semmi körülmények között le ne tiltassék;

2. a június 1. óta elmaradt szén Debrecennek kiutaltassék;

3. a kormány rendeljen el szigorú vizsgálatot: mi okozta a városok szénben történt megrövidítését;

4. a városok részéről két kiküldött hívsék be a szénbizottságba, akik szükség esetén a város érdekeit ott képviseljék;

5. a mostani bajok azonnal szanáltassanak;

6. kimondja a közgyűlés, hogy minden felelősséget a károkozó magáról elhárít.

Kimondja a közgyűlés, hogy az ezeket tartalmazó fölrát átadására Weszprémy Zoltán főispán elnökle alatt küldöttséget küld a miniszterelnökhöz, a kereskedelemügyi miniszterhez. A küldöttségbe a debreceni országgyűlési képviselők is bevonandók. A fölrátot megküldi a képviselőháznak és megküldi az összes törvényhatóságoknak.

Kimondja végül, hogy amennyiben a fölrátnak a kormánynál sikere nem volna, kül-

döttséget meneszt a királyhoz és e hódoló küldöttség szervezésére a főispánt és a polgármestert fölkéri.

Karagyorgyevics Sándor titkos politikai végrendelete.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: Érdekes kiállítás nyílt meg itt a minap, amely a bemutatásra került anyagból fogva teljes mértékben rászolgál a széleskörű érdeklődésre. A kiállítást a szerbiai katonai fő kormányzóság rendezte s egy éven át kifejtett működéséről igyekszik szemléltető módon számot adni. A kiállító kormányzósági hivatalok között szerepel a belgrádi cs. és kir. katonai rendőrség is, amely különösen a nagyszerb propaganda történelmi dokumentumait gyűjtötte egybe. Róppant érdekes gyűjtemény ez, de kétségtelenül Karagyorgyevics Sándor egykori szerb fejedelem titkos politikai végrendelete a legérdekesebb okmány. Ezt a belgrádi rendőrség fedezte föl s a cirill-betűs szerb eredeti szöveg mellé német fordítást is csatolt.

Mint ismeretes, 1868-ban Obrenovics Mihály szerb fejedelemet a topcsideri vadaskertben fölbérelt orgyilkosok megölték. A gyilkosok fölött ítélkező belgrádi törvényszék megállapította, hogy a merényletnek Karagyorgyevics Sándor száműzött fejedelem volt az értelmi szerzője, aki Péter fiát szerette volna trónra juttatni. Karagyorgyevics Sándor titkos végrendeletében, melyet féllábbal a sirban írt és pedig azért, hogy Péter fiának a jövőre nézve „megfelelő” tanácsokat adjon, megdöbhentő részleteket találunk erről a merényletről.

Az exfejedelem szerint őt a merényletre felesége, a nagyratörő és hű Persida nyerte meg. Majd szó szerint ez olvasható a végrendeletben: „Sok pénzt adtam ki, míg az összeküvést Nenádovics fejenccel és szolgálómával együtt megszerveztem. A merénylet sikerült, célt azonban nem értek vele, mert a topcsideri nemzetgyűlés a tízennyolc éves Obrenovics Milánt választotta meg fejedelemnek. „Az egész világ ujjal mutatott most reám, a borzalmas gonosztevőre, a szerbiai bíróság 20

Ma már mindenki

orvosprofesszor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háborúnak bámulatos átalakító hatása van az emberekre. A tudatlanokat művelteké változtatja, a műveltekből pedig fenevadakat csinál a fronton. Leginkább az orvosi tudományban szereznek jártasságot a katonasággal érintkezésbe jutott egyszerű polgárok. A hadsereg kötelékébe tartozó férfiak háromnegyed része ugyanis felülvizsgálatra kerül és ott az utolsó porcikájáig kikutatják a szerveit. Ha a legcsekélyebb baja van, ott megállapítják a lelkiismeretes professzorok. Egy-egy ilyen felülvizsgálat hetekig is eltart és ezideig a katonák a kórházban marad. Ott fektetik, levegőztetik, felöltöztetik, fél lábra állítják, megdöngöztetik, kikoplatják, gyomorpróbákat vesznek tőle, megröntgenezik, koponyalékelést végeznek rajta és végül megállapítják a térdreflexsz működését. Nem csoda tehát, ha a katonák végül betegen, de mint az összes orvosi tudományok tudora, kerül ki a kórházból.

Hogy milyen kiváló szakférfiakká válnak a katonák, arra nézve szolgáljon például ez a be-

szélgetés, a melyet ma lestünk el Arad utcáin.

— Hát maga hogy kerül haza? — kérdezte Zebra illés asztalosmester, amikor megpillantotta Fuszekli Imre kékiestőt.

— Segédszolgálatos lettem és beosztottak a magazinba molyfelügyelőnek.

— Segédszolgálatos lett? Hogyan?

— Felülvizsgálaton voltam és hiperaciditást állapítottak meg rajtam. Sok a sav a gyomromban, — mondja a kékiestő, amire az asztalosmester nevetve szolt:

— Na ez érdekes. Nekem pedig anaciditásom van. Éppen ellenkezője a magáénak: savhiányban szenvedek.

— Na de nálam egyéb is van jelen. A szívem körül létezik valami baj: aortám van, neuralgikus alapon. A gyomrom lesüppedt, mert annyira lesaványodtam, hogy a gyomrot tartó szalagok meglazultak. Azt mondták, hogy meg kell hiznom és ezért arzén-injekciót hoztak javaslatba de...

— Én pedig...

— Még nem fejeztem be... de attól félek, hogy az arzén nem használna a szív-neurozisonak, mert már Norden tanár megállapította,

hogy az arzén kitérő hízalószer ugyan, de keletlen hatást gyakorol a szívbíllentyűkre és könnyen előidézheti a bíllentyűk hörtyögő és zörejt okozó benulását. Egyik unokaöcsém szakasztott így járt. Ő szív-elzsírosodásban szenvedett, amire Dojen tanár szerint kitérő gyógy szer a harci-kékiestő. A fia alávetette magát ennek a kurának, de a második héten a szív az ötödik borda alá csuszamlott és már az arzénal való beavatkozás sem használt. A testvérbátyámnak a nyakcsigolyától a bal lapockáig hatoló idült neuralgikus lapátharón feszideg benulása volt, amelyet lapos vágással akart elávolítani Dollinger tanár, de Zimmermann igazgató ur kijelentette, hogy operatív beavatkozásra nincs szükség. A helyőrségi kórházban azt is konstataáltak rajta, hogy csontthártya infekció következtében lobos májdaganata és pepszin túltengése van, amely állandóan irritálja a vesét és az epe ennek következtében mekövesedve megnagyobbodik. Én leghevesebbnek tartottam, ha karlsbadi kurát vesz az öcsém, de ő kijelentette, hogy a gráci ferrum-kurának veti magát alá, mert a karlsbadi víz nagyon rossz hatással van az állkapocs nyirokmirigyekre és a térdkalács rugalmasságát is csök-

évi fogsagra ítelt s a nép két nagy gyűlésen átkozta meg családjukat s bennünket örökre kizárt öleléséből. A magyarok, bárha nem is akartak a szerb erőszaknak kiszolgáltatni, bírósi eljárást indítottak ellenem.

A magyar bíróság bizonyíték hiányában fölmentette őt ugyan, de — saját szavai szerint — örökre megbélyegeztetett s az emberek emlékezetében a megvetés tárgya maradt. Ennek jellemzésére fölemlíti, hogy amikor felesége egy izben megjelent a bécsi orosz kápolnában, Rajevski orosz pap kikergette.

„A családjunk tehát — írja az exfejedelem — tönkrement s a kétségbeejtő helyzetet növeli még az a körülmény, hogy Szerbiában immár tudják, hogy neked Péter fiam a fejed is fűres, hogy nem vagy komoly ember és nem viselkedsz tisztességesen, hanem szemérmetlen prostituáltakal kártyázva Francia- és Olaszországban nagy összegeket eltékozolsz.”

Fianak e rövid, de sokatmondó jellemzése után az a tanácsot adja, hogy jövője fölött mégse essék kétségbe: „Békés uton nem fogsz ugyan Szerbiába visszatérni, titkos összeesküvéssel és gyilkossággal azonban minden elérhetsz. Éppen ezért reád hagyom a hű Nonádovicsokat és a gyilkosok csaiádlait, a melyek mindig készek lesznek arra, hogy segítsenek neked s ha egyszer mégis szerencsés lennél Szerbiába visszatérni, akkor ballagass reám, mert egyébként nem tudsz helyállani az irántunk gyűlölettel eltelt nép között, csakis az egész nép ellen irányuló elnyomással és borzalmakkal tudod fentartani magadat.”

Azt tanácsolja a derék apa fiának, hogy minden tetteiben a bosszu irányítsa. Bosszu mindazok ellen, akik őt és családját trónjáról megfosztották s ne kímélje ezek gyermekeit sem. „Vess meg minden vagyonos, tudós és szabadgondolkodó szerbet, mert ezek gyűrték le engem is. Kerüld a szkupstínát, mert éppen most, amikor törvényhozó testületté vált, családjunk ellen fog fordulni. Az összeesküvés munkájában, amikor vért kell vened, vigyázz, hogy tervedet ne árulják el, nehogy bünrészesként bíróság elé kerülj.”

„Ezek az utolsó tanácsaim számodra, bízd meg jól őket, nehogy a világ tudomásá-

kent, már pedig neki mint kereskedelmi üzletnek szüksége van az állkapcsára és a térdkalácsára.

— Én pedig...

— Ne siessen, még nem fejeztem be. Én a jövő hónapban megint felülvizsgálatra kerülök, mert a zsigereimben rosolváltozást konstataáltam. Erre úgy jöttem rá, hogy a fűdöm kopogtatása alkalmával tompa csengetyi hangokat és hörgszörtyözörejeket vettem észre. Orvosom kijelentette, hogy ez komoly jele a t. b. c.-nek, ami magyarul tuberkulozist jelent. Szóval, amint láthatja, én fél lábbal a sirban, fél lábbal pedig segédszolgálaton vagyok.

Az asztalos szédülve halgatta a kelmfestő tudományos fejtegetését, azán kábulatából felésmelve megkérdezte:

— Ha vége lesz a háborúnak, ugy-e maga orvosdiplomát szerez és szanatoriumot nyit.

Föleányos mosollyal felelte a kékfestő:

— Hova gondol?! Hiszen ma minden második katonát orvostanárrá képeznek ki. Ez a pálya már túl van zsufolva.

— Hát akkor mihez fog háboru után?

— Koporsógyárral kapcsolatos temetkezési vállalatot nyitok.

Bendeguz.

szerezzen róluk; borzalmas tanácsok ezek, de csak a hűség van meg annak a lehetőségére, hogy családjunk neve fennmaradjon s számunkra ez jelenl a legtöbb munkát.”

Ezeknek az atyai tanácsoknak a vezérlő

Cár és császár szövetsége Anglia ellen

— Sajdt tudósítónk telefonjelentése. —

Genf: A Newyork Herald európai kiadása közöl néhány levelet, amelyet Vilmos császár és Miklós cár váltottak egymással 1904. és 1907. között. A leveleket Burzev találta a cár magánlevéltárában. A levelek tárgya Vilmos császárnak az a kísérlete, hogy Franciaországgal és Oroszországgal együtt hármasszövetséget létesítsen Anglia ellen. A cár elfogadta a tervet, csak azt kötötte ki, hogy a szerződésről aláírás előtt értesítsék Franciaországot. A császár azonban tartott attól, hogy Franciaország titokba értesíteni fogja Angliát és Anglia és Japán megtámadja a német flottát. Hogy a szerződés miért nem jött létre, azt a levelekből nem lehet megtudni, illetve hiányoznak az erre vonatkozó levelek. A cár 1904. augusztusában ezt táviratozta a császárnak:

Miért nem lett olcsóbb a kenyér?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kaptuk a következő sorokat:

Tekintetes szerkesztő ur! Ismerve nemes intencióit, bátorodom alábbi soraim önhöz intézni azon reményben, hogy annak beesés lapjában helyet ad. Tudott dolog, hogy én Arad sz. kir. város élelmezési bizottságának ajánlatot tettem kenyérsütésre kilónkénti negyvennégy fillér árban.

Az én számításom egészen reális alapon fekdűt és a mint az ajánlatban volt, ha a város olcsó fához juttatott volna, már tíz napi kenyérsütésnél egészen szép polgári keresetbe jutottam volna. Most előadom, mi indított reá, hogy ajánlatomat ily olcsón adjam be. Nem tudom mi az oka, de tény és való, hogy az összes vállalatok u. m. gyárak, kórházak, uradalmak stb. egy-két nagyobb mester kezében centralizálódnak, míg a többi mesterek 50—60 100 kgr. kenyér sütésével és elárúsításával kénytelenek megelégedni. Természetes, hogy ezek emezekkel nem vehetik fel a versenyt, miután a rezi majdnem ugyanaz, a házbőr, fűtés, munkabér, adó stb. Vegyük csak például az aradi gyárakat. Ezek mind egy mesterhez vannak a szó szoros értelmében hozzá kötve: Hogy mennyire igazam van, álljon itt példaként az alábbi eset. A papirgyári munkások elmentek Reich Dániel sütőmester üzletébe kenyérért, miután a tulajdonos hadba vonult az ott lévő kisasszony kiadta a munkásoknak a kért kenyéret, de azok azt később visszahozták ugyanmondván, hogy nekik cédulájuk révén csakis egy bizonyos cégnél szabad kenyéret vásárolniok. Nem tudom honnét vette ez a cég ezt a privilégiumot, de két tény áll előttem világosan egyik az, hogy a cég tulajdonos egy aradi gyár tisztviselője. A másik pedig, hogy ez a gyár nem adott alkalmat a többi mestereknek, hogy a pályázatban szintén részt vegyenek.

Vagy például egy másik cég, aki szintén egyike azoknak, a kiknél vagy a város, vagy pedig valaki más jóvoltából az összes vállalatok centralizálódnak; már én előttem ajánlatot tett 47 filléres árban. Én úgy gondolom, hogy ha ő lett volna az egyedüli olcsó ajánlat tevő úgy lett volna annyi ereje, hogy magának ezt

motivuma az a megállapítás, hogy merénylőttel mindent el lehet érni. Karagyoryevics Péter ezt jól megjegyezte magának s valóban a legyilkolt Obrenovics Sándor tetemén keresztül elfjutott a szerb trónra.

— Ideje, hogy véget vessünk Anglia és Japán szemtelenkedésének. Ezt csak úgy tudjuk elérni, ha Franciaország, Oroszország és Németország késlekedés nélkül egyesül; kérélek, dolgozd ki a részben a tervet főbb vonásaiban. Mihelyt ketten megkötjük a szerződést Franciaország csatlakozása biztos.

Mikor később a császár figyelmeztette a cárt, hogy előbb meg kellene egyezni Franciaországgal, a cár így válaszolt a császárnak:

— Tökéletesen egyetérték veled abban, hogy kormányainknak állandó érintkezésben kell lenniök egymással. Öszinteségemben feltétlenül megbízható és forróbb vágyam nincs, mint e kérdést megoldani.

a privilégiumot is kivívja. De én úgy gondolva, hogy ha egy oly cég, ki munkásokkal dolgoztat bírja 47 fillérért adni a kenyéret, úgy én annál inkább bírom 44 fillérért adni, miután magam dolgozom.

A tegnapi élelmezési bizottsági ülésen elhangzottak oly szavak, hogy a pékek majd konkurrálni fognak egymással és majd ők maguk fogják lenyomni a kenyér árát. Én, aki 44 filléres árban tettem ajánlatot kérdem önéktől, hogy lehet ez? Hisz a rezi majd oly nagy 50—60—100 kgr.-os kvantumnál mint 8—10 mmzsa kenyérenél és hogy történjék konkurencia, a mikor a város különleges cédulákkal egyes cégekhez köti az illetőket. Ha a város igazán segíteni akar a pékeken, úgy szünjenek meg ezek az állapotok, ne kössön egyes mesterekhez cédulával senkit és úgy elfog következni az az idő, hogy a pékek maguk fogják a kenyér árát lenyomni. Szívességéért előre is köszönetet mondva őszinte tisztelője Wöröss Gyula sütő mester.

Szülők és diákok sztrájkja.

Sajdt tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az István-uti gimnázium épületét hadikórháznak használják. A gimnázisták így hajléktalanok és az idén a Barcsay-utcai gimnáziumba járatták őket. A Barcsay-utcai gimnáziumnak azonban saját növendékei is vannak, s ezek a rendes oktatási idő helyett kénytelenek délután és este iskolába járni, mert a délelőtti rendes tanítást az István-uti növendékek foglalják le. Délelőtt az egyik gimnázium tanulói, délután a másik gimnáziuméi járnak az iskolába. Széllőztetésre és takarításra így nincs idő, a levegő borzasztó, a piszok nagy Emellett a Barcsay-utcai gimnázium környéke erkölcsrendészeti szempontból is olyan iuresca, hogy nehi tanácsos serdüő gyermekeket este odajárattani.

A Barcsay-utcai tanulók szülei vasárnap értekezletet tartottak, amelyen azt követelték, hogy az István-uti gimnáziumban lévő hadikórházat oszlassák fel, adják vissza az épületet rendeltetésének és a Barcsay-utcai gimnáziumot tegyék ismét használhatóvá, mert a mai viszonyok közt nem hajlandók fiaikat odajárattani. Ma újabb értekezletet tartottak a szülők, a melyen elhatározták, hogyha a kultuszminiszter nem segít a mai állapotokon, akkor a szülők és a tanulók sztrájkba lépnek és fiaikat nem engedik a gimnáziumba járni.

Ujabb békejavaslatot tesz a pápa.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. A Daily News washingtoni tudósítója szerint Washingtonban tudni vélik, hogy a pápa legközelebbi jegyzékében a következő békejavaslatokat teszi:

1. Belgium függetlenségét visszaállítják.
2. Németország támaszpontot kap Antwerpenben.
3. Lotharingia autonómiát kap.
4. Elzász Németországhoz marad.
5. Trieszt szabad kikötő lesz.
6. A balkáni kérdéseket a béketárgyaláson oldják meg.

Stockholm. A Stockholmi Távirati Iroda egy Párisból kelteztet newyorki jelentést közöl, amely szerint Washingtonban pótnyilatkozatot tettek közö Wilson jegyzékéhez. E szerint Wilson azt hiszi, hogy a pápa békejavaslatainak elfogadása szükségképen maga után vonná a nemzeteknek állandó összetartását a német néppel szemben. A Stockholmi Távirati Iroda jelenti még azt is, hogy az amerikai kormány véleménye szerint Wilson válaszijegyzékének közzétételét Németországban nem fogják megengedni és ezért intézkedéseket kell tenni, hogy a jegyzék tartalmát a német népnek tudomására hozzák.

Basel. Részben a Vatikánból, részben pedig Washingtonból ideérkezett hírek azt akarják elhitetni, hogy a pápa békeakciója Wilson visszautasító jegyzékére egyáltalán nem akadt

meg. Míg egyfelől a jegyzék tartalmát különbözöképpen, tehát a békére nézve az eddiginél kedvezőbb értelemben magyarázzák, másrészt mind pozitívabb alakban merül fel az a hír, hogy a pápa folytatja akcióját és az összes válaszijegyzékek beérkezése után újabb békejavaslatot tesz.

Basel. Páris, London, Róma és Pétervár közt a francia lapok értesülése szerint már véget értek a tárgyalások a pápa jegyzékére adandó válasz körül. Az európai szövetségek válasza, épen úgy, mint Wilsoné volt, elutasító, de forma szerint előzékeny és nem zárja ki a további jegyzékváltást. Párisban általános az a felfogás, hogy nagy hiba a válaszzal késedelmeskedni, mert így az entente Berlinnek és Bécsnek málmára hajtja a vizet. Tagadhatatlan, hogy a Szuchomlinov-per leleplezései kellemetlen időben jöttek. Ez a körülmény is megokolta teszi a válasz gyorsítását. Nehéz ugyanis most arra kiterjeszkedni, hogy ki az oka a háború kitörésének. A francia cenzura még most sem engedi a Szuchomlinov-per tárgyalásáról szóló tudósítások közlését, de a semleges lapokból a leleplezések mindenütt ismertek.

Ipari munkások ellátása.

Gróf Hadik János rendelete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hadik János gróf közlélményezési miniszter tegnap rendkívül érdekes rendeletet küldött Arad tanácsához. A rendelet külön szabályokat állapít meg és az ipari munkásság ellátását új alapokra fekteti. A Közlélményezési Hivatal a munkások és azok családtagjai részére jóval nagyobb adagokat és lisztmennyiségeket állapít meg, mind a lakosság többi részének. A rendelet következtében a munkásság részér pótdíjgyekek kiadása lesz szükséges. Azonkívül szervezetbeli változásokat fog előidézni a rendelet, a mely kimondja, hogy nagyobb ipari népességgel bíró törvényhatóságokban a kérdés megoldására külön szervezet létesítendő.

Az ipari munkások és ezek családtagjai által fejenként fogyasztható lisztmennyiséget a rendelet a következőkben állapítja meg:

Nehéz testi munkások: Tárnában dolgozó bányamunkás napi 550 gr., azaz havi 16.5 kgr; külszínen dolgozó bányamunkás napi 400 gr., havi 12 kgr; erdőkiérmelési üzemből alkalmazott munkás napi 350 gramm, havi 10.5 kgr; éjjeli üzemből rendszeresen alkalmazott munkás napi 400 gramm, havi 12 kgr; minden más nehéz munkás napi 350 gramm, havi 10.5 kgr. Könnyű testmunkásoknak és a munkások családtagjainak 12 kgr. gabonának a vámdíj és a portás levonásával megfelelő lisztmennyiség, a mi havonta 8.4 kgr, naponta 280 gramm lisztnek felel meg.

Ezen elhatározás folyamánként a törvényhatóság rendelkezésére adott lisztkészletből a törvényhatóság területén levő munkások és ezek családtagjai részére a fentiekben megállapított lisztadag szolgáltatandó ki. Azon munkások részére, akik lisztszükségletük fede-

zéséről gabonavásárlás útján gondoskodtak, a különbözetet szintén ki kell szolgáltatni.

A munkásság élelményezése, amennyiben csak a helyi sajátos viszonyok azt megengedik, a törvényhatóság többi népességétől elkülönítve történjék. Ennek elérésére a Közlélményezési Hivatal hajlandó a rendelkezésére álló cikkekből kifejezetten csak a munkásság ellátására készleteket kiutalni.

A törvényhatóságnak megfelelő tervezetet kell kidolgoznia, a munkásság élelményezésének szétosztására, a szétosztást végző tényezőknél az ellátás szempontjából való miként ellenőrzésére s végül a többszörös ellátás kiküszöbölését célzó rendelkezések megállapítására. Evégből leghelyesebb, ha a törvényhatóság a cikkeket a munkások és ezek hozzátartozói részére a munkaadó üzemek útján bocsátja rendelkezésre. A nagyobb ipari képességgel bíró törvényhatóságokban a kérdés megoldására egységes szervezet létesítendő.

Az erdőüzemeket minden körülmények között külön kell ellátni.

TANÜGY.

(—) Tankönyvek az összes helybeli és megyei tanintézetek részére kaphatók Oláh Sándor és Társa könyvkereskedésében. Telefon 2—80.

— Új és használt tankönyvek az összes aradi iskolák részére kaphatók, valamint iskolataskák, rajz és írószerek nagy készletben Krausz Paulin könyvkereskedésében, színházépület. 5839

— Új és használt iskolakönyvek és taneszközök az összes helybeli és vidéki iskolák részére kaphatók Kerpel könyvkereskedésében.

Az ARADI KÖZLÖNY

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben :—

Ötven új méhészt Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A mai cukorinség világban, mind nagyobb és nagyobb mértékben kezdjük felismerni a méhtenyésztés fontos közgazdasági jelentőségét. Kitudná megmondani, hogy nem törődésünk folytán hegyen-völgyön, erdőn-mezőn, hány millió porlik el a levegőben, amit csekély tökével és kevés utánjárással kamaránkban elraktározhattunk volna. Ezt a közönyt töri meg az Arad és vidéki méhészegylet, amely a nagyváradi Tiszántuli méhészegylet kezdeményezésére, nagyfontosságú tervet valósított meg azaz, hogy Aradon méhésztanfolyamot szervezett. Ez a tanfolyam ötven méhészt ajándékozott Aradnak és vidékének. Dávida Lajos dr. miniszteri titkár, mint a nagyváradi kirendeltségnek vezetője, Nidermann Antal postatanácsos, mint a „Tiszántuli méhészegylet” és Cziráky Márton igazgató az „Arad vidéki méhészegylet” részéről kifejtett buzgólkodására három hétig tartó tanfolyamot engedélyezett. A gyakorlati és elméleti ismereteket felölelő tanfolyamra hajlékot Fritz Ferenc kiváló aradi méhészt engedte át Koszoru-utcai mintatelepét és kaptár műhelyét, ahol Ignác Sándor földművelésügyi minisztériumba boosztott méhésztanár a nagyszámú jelentkezők folytán párhuzamos előadásokkal oldotta meg nehéz feladatát.

Arad és vidéke 50 új méhészt kapott, akik elméleti és gyakorlati tudással fogják a mező virágorát szorgalmas apró munkásaival összegyűjtetni, 50 méhészt méz kamrája nyílik meg a tavaszi akácvirágzásra, nem kell tehát külön kiemelni Ignác Sándor méhésztanár érdemeit, mert nemcsak méhésztudományt öntött hallgatóiba, hanem a méhésztanás iránti szeretetet is. A kiváló sikerrel végződött tanfolyam hallgatói névsorát, akik egyúttal a fent említett méhészegylet tagjai is lettek, a következőkben közöljük: Kristyóry János földbirtokos, Lippert Béla pt. főtitkár, Haglennor György tisztviselő, Ormay József és Stanitz László tanítóképződi növendékek, Balogh István pt. felügyelő, Somogyi Gusztáv gáji plébános, Augustinov János máv. tisztviselő, Hajdu János magánzó, Ruhur Ödön fényképész, Hajdu Tamás, Vogel József tanítóképződi növendékek, Kauten János szakiskolai növendék, Sztrénka Lajos és Rövid Ferenc, Horváth Imréné birtokosnő, Jakob Lajos tanító, Fritz Ferenc a waggongyár pénztárnoka, Haász Antalné, Gábor Jánosné, özv. Németh Mihályné, Suly Jánosné, Ritók Imréné, Inoze Jenő, Soos Emil, Rákóczy Károly tanuló, Bolozni Károlyné id. Berezy Lajos, ifj. Berezy Lajos, Popovics Géza, Heini Miklós, Zabán Mihály, Novák Mihály, Fejes Imre, Tivadar Béla, Szász József, Oláh Imre, Csibi Péter, Kaupert Ferenc, Nagy Gy. Mihály, Tivadar János, Varga József, Koscsik József.

A vizgát Cziráky Márton elnök beszéddel nyitotta meg, majd annak befejeztével szép szavakkal üdvözölte a levizsgázottakat. Nidermann Antal pt. tanácsos Fritz Ferenc házigazdának mondott köszönetet a páratlanul álló áldozat készségeért, melylyel házáat a tanfolyam céljaira átengedte, majd Kádár József a gazdasági felügyelőség kiküldöttje intézett beszédet a levizsgázottakhoz buzdítva az elméletben elsajátítottaknak gyakorlatba való átvitelére. Ezután a délelőtti tanfolyam nevében Kristyóry János földbirtokos, a délutáni tanfolyam nevében Somogyi Gusztáv plébános mondott köszönetet az előadó tanárnak fáradozásaiért. Végül Ignác Sándor tanár meghatótt szavakkal vett búcsút hallgatóitól.

HIREK.

Bécsben a miramarei műkincsek.

— Bécsi tudósítónktól. —

Az olasz offenzívák egyik legexponáltabb helyén *Miramare* történelmi nevezetességű kastélya felé fordul a közérdeklődés, mely különböző kapcsolatok révén közel áll szívünkhez. Több uralkodótól származó műkincs volt ott elhelyezve, melyeket a szerencsétlen véget ért Miksa mexikói császár, de már annak édes atyja Ferenc Károly főherceg, Ferdinánd császár, a mi királyunk és Erzsébet királyné helyeztettek ott el. Kedvelt tartózkodási helye volt az az egykori Rudolf trónörökösnek is és egy ideig szívesen járt oda Ferenc Ferdinánd is és mindezek csak gyarapították a miramarei kastély műkincseit és butorzatát.

Az olasz hadüzenet még nem történt meg, amikor már tudhattuk, hogy az elkerülhető alig lesz. Tudtuk azt is, ha az olaszok a szövetségi szerződés szíjjel tépésével megtámadják szövetségeseiket, Ausztria-Magyarországot. Mint hozzájuk legközelebb eső osztrák területeket Gradót és Miramarét fogják megtámadni, illetőleg, mivel a tenger melletti Miramaré stratégiailag reájok értéktelen, első sorban azt fogják a dicső brigantik, Rinaldo Rinaldini méltó utódai, D. Annunzio kebelbarátai kirabolni.

Idejekorán tudomást szereztek erről Bécsben is, a Burg tájékán és még Ferenc József király rendelkezésére az udvar hat butorszállító kocsiját utnak indították a déli vasuton Trieszt felé és a kísérő személyzettel hamarosan kiürítették Miramare kastélyát és mire más szor fordultak meg a butorszállító kocsik a déli vasut fővonalán, a második szállítmány még a konyhafelszerelést is elhozta Bécsbe és a csupasz falon és a csudásan szép épületen kívül semmi sem maradt Miramarén, a tenger csudája helyén.

A rengeteg butort és műtárgyat a Mária-hilferstrassén épült tagas műipari palotában helyezték el, melyről a bécsiek tudják, hogy a királyi család tagjai, követte a Habsburg ház ősi szokását, itt tanulnak meg valamely mesterséget, a nagy közönség azonban nem igen jutott be ezen hercegi ipari szakiskolába. Az iparművészeti épületnek mintegy 40 termét töltik most be a Miramaréból odahozott műtárgyak és butorok, melyek a nagy közönség részére most nem hozzáférhetők, sőt a bécsiek, akik aggodalmaskodtak Miramare műkincseiért, történelmi emlékeiért, alig tudják, hogy azokat már másfél évvel ezelőtt biztos helyre, Bécsbe hozták.

Ugy látszik azonban, az olasz zsentilme nek arról mégis tudomást szereztek, mert amióta tudják, hogy nincs onnét elrabolni való, beérték azzal, hogy egy-egy ártatlan bombát dobáljanak arra a sziklacsucra, melyre föl építették Miramarét, ahová remélhetőleg visszakerülnek a most Bécsben elhelyezett miramarei berendezési és műtárgyak.

— **A külügyminiszter Berlinben.** Bécsből jelentik: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter ma Berlinbe utazott.

— **Tengeralattjárók bravurja.** A sajtóhadiszállásról jelentik: Egyik tengeralattjárók Trapp lovag sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt visszatért Földközi tengeri több napos vállalkozásáról és ez idő alatt 30.000 tonna ellenséges kereskedelmi hajóteret súlyesztett el. A tengeralattjáró utolsó zsákmánya egy ismeretlen 10—12.000 tonnás felfegyverzett gőzös

volt, amelyet annak ellenére, hogy a tengeralattjárót két kísérő gőzös, amelyek két torpedójárművel voltak biztosítva ágyúzták és két torpedótalálattal és tüzérségi tüzeléssel elsüllyesztették.

— **A szalántai választás.** Pécsről táviratozzák: A szalántai kerületben Kovács Dénes dr. függetlenségi jelöltet egyhangulag képviselővé választották.

— **Fűtési tilalom október 15-ig Bécsben.** Bécsből jelentik: Egy holnap megjelenő rendelet szabályozza a szénfogyasztást. A rendelet elsősorban október 15-én terjedő általános fűtési tilalmat statuál, bizonyos kivételekkel. A rendelet szerint az üzletek hét órákor zárandók be. Tíz órai zárórát rendel el a vendéglőkre, tizenegy órát a kávéházakra, fűtési tilalmat a mozgószínházakra és az összes mulató helyekre, kivéve a színházakat és hangverseny termeket és az ismeretterjesztő előadásokat. Felhatalmazza a rendelet a vasutügyminiszteriumot, hogy esetleg a helyi érdekű vasut üzemét korlátozza, vagy beszüntesse.

— **A főrabbi kérelme.** A hitközség tagjainak nagylelkűsége minden nagyobb ünnep előtt módot ad katonáink ünnepi megvendégelésére és arra, hogy hadbavonultjaink családjai is megfelelő támogatásban részesüljenek. Tisztelettel kérem hittestvéreimet, hogy e nemes gyakorlathoz hiven adományait még újév előtt Halpern Miksa urhoz vagy a főrabbi hivatalba, Kossuth-utca 68 alá beküldeni szíveskedjenek. A főrabbi.

— **Halálozás.** Árpád László főreáliskolai tanuló, fiatal életének 15-ik évében meghalt. Tegnap délután temették. Rigler Kálmán dr. és noje egyetlen fiukat gyászolják elhunytával.

— **Ésés sztrájk.** Stockholmból jelentik: A Ruskoje Wolja jelentése szerint a júliusi zavargások miatt fogságba vetett emberek éhségstrájkot kezdtek, mert ügyükben még nem tűztek ki tárgyalást.

— **Az orosz mozgósítás.** Berlinből jelentik: A kopenhágai Politikén semleges forrásból érdekes leleplezést közöl az orosz mozgósításról: A leleplezés szerint Januskievics ama kijelentése, amit 1914. július 19-én tett a német katonai attasé előtt, hogy az orosz mozgósítás nincs elrendelve, nemcsak rabulisztika, hanem egyenesen hazugság volt, mert a mozgósítás javában folyt. Július 29-én már rengeteg tartalékot húztak ki ágyaiból éjnek idején és vonultattak be, állítólag hadgyakorlatra. Ezen a napon több, mint száz katonavonat haladt át Moszkván. Már hetekkel előbb is hatalmas katonaszállítmányok mentek nyugat felé, természetesen mindig csak hadgyakorlatra. A mozgósításnak július 29-én történt kihirdetése csak a befejezett tényeknek megpecsételése volt.

— **Zablisztet nem szabad postán szállítani.** A posta- és távirada igazgatóság közli, hogy zablisztet és zabdarát Magyarország területén kívül eső helyre nem szabad postán szállítani. Az ilyen csomagokat, amennyiben hamis tartalom megjelöléssel feladják, elkobozzák.

— **Vasut La Manche-csatorna alatt.** Hágából jelentik: A Financiezeit jelenti, hogy Bonar Lay az alsóházban egy hozzáintézett kérdésre az Anglia és Franciaország között építendő tengeralattjáró vasut dolgában a következőket felelte:

— A kormány meghallgatta katonai és fegyveres tanácsadóit és arra a belátásra jutott, hogy a háboru folyamán felesleges ebben az irányban bármit is kezdeni. A kormány nincsen abban a helyzetben, hogy ilyen vasut létesítésére vonatkozólag esetleg benyújtandó törvényjavaslatot támogatasson.

— **Temetés.** Ma délben temették el Pankotán igaz és nagy részvét mellett Halász Géza dr.-t az oly hirtelen halállal elhunyt törzsvost. Pankotának és az egész környéknek apraja-nagyja sereglett a koporsó körül, hogy le-
rója a tiszteletnek és kegyeletnek adóját, a melyet ennek a rendkívül szimpatikus, jó embernek utolsó útjára vittek magukkal a gyászolók. Vágvölgyi Lajos dr. aradi főrabbi szívekbe markoló szavakkal esetelte azt a veszteséget, amely a családot, az emberi társadalmat és a szenvedő beteg katonákat érte ennek a nemesszívű önfeláldozó, jó embernek a halálával. Majd Sonnenschein Elías újszentannai rabbi mondott hatásos gyászbeszédet, míg a családi sirboltnál Krausz Jónás aradi rabbi poétikus imája hangzott el. Aradról is sokan jelentek meg a temetésen.

— **Gyárak és egyesületek trafikot kapnak.** A dohányjövédék igazgatósága a hadügyminiszterium és honvédelmi miniszter intervenciójára elhatározta, hogy nagyobb budapesti gyárvállalatoknak munkásaik dohányszükségletének kielégítésére megfelelő mennyiségű trafik árut bocsát rendelkezésre. Wangel Károly miniszteri tanácsos, a dohányjövédék igazgatója ebben az ügyben a következőket mondotta:

— A dolog úgy áll, hogy a dohányjövédék től újabban trafikot kaphat az a vállalat, amely hadimunkásokkal és hadifoglyokkal dolgozik s amelynek közszükségleti cikkekkel való ellátása a közérdek szempontjából fontos. Ha egy vállalatról hatóságilag megállapítják, hogy üzemének folytatását a közérdek követeli, ez esetben az illető vállalatnak munkásai részére bizonyos mennyiségű trafik árut adunk. Hogy azonban a vállalatoknak kiszolgáltattott trafik nagy összeget nem képvisel, az legjobban abból tűnik ki, hogy egy-egy gyári munkás havonta hat csomag közönséges, vagy középfitom dohányt kap. Ez nem sok, ha figyelembe vesszük, hogy a fronton ugyanezeknek havonta ezer gramm, ha pedig mint katonák idehaza teljesítenek szolgálatot, 300 gramm jár. A dohány kiszolgáltatása körül visszaélések nem történhetnek, mert a dohány kiadása hatóságilag igazolt munkásjegyek alapján történik.

— **Cséplőgépezetek jelentkezése.** Felhivom a város területén lévő cséplőgépekhez felmentett cséplőgépezeteket és fűtőket, miszerint felmentési lapjukkal hivatalomban szeptember hó 10., 11. és 12-én a hivatalos órák alatt jelentkezzenek. Megjegyzem, hogy mindazoknak bevonultatása iránt kik a jelentkezést elmulasztják haladéktalanul intézkedni fogok. Varjassy Lajos polgármester.

A kórház tolvaja. A tanítóképezdei katonai kórház parancsnoka Földes Béla dr. főhadnagy pár nap előtt feljelentést tett a rendőrségen, hogy a kórház fehérnemű raktárát pár hét óta alaposan fosztogatják. A raktárból körülbelül háromezer korona értékű paplan és lepedő tűnt el lassankint. A rendőrség nyomozást kezdett és a detektívek először is a zsidó árúsokat keresték fel, akik közül kettőnél megtalálták a lopott dolgok egy részét. A zsidó árúsok elmondották, hogy a paplanokat és a takarókat egy egészen fiatalember adta el, akinek nevét ugyan nem tudják, de azt tudják, hogy vízvezeték-szerelő segéd. A detektívek ezen a nyomon tovább haladva megtudták, hogy hetekkel ezelőtt a katonai kórházban vízvezeték munkálatokat végeztek és akkor napokon keresztül dolgozott ott egy fiatal szerelő, akit később is többször láttak a kórház környékén csavarogni. A detektívek mára ezt a szerelőt előkerítették, felvitték a rendőrség bünygyi osztályára, ahol a közben felrendelt zsidó árúsok megismerték a fiatalembert, aki a náluk talált dolgokat eladta. Rövid vallatás után az előállított fiatalember bevallotta, hogy ő volt a tanítóképezdei kórház tolvaja. Az ügyet áttették az ügyességre.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Riga elfoglalása. — Interpelláció a bécsi kiutasításáról.

Bécs. A szláv pártok étvágya Magyarországra testere napról-napra növekszik. A csehokhez és a szlávokhoz most az ukrainiak is csatlakoztak. Az osztrák ukrainai ügynökség most egy állítólag előkelő ukrainai parlamenti politikus nyilatkozatát közli, aki azt mondta, hogy a monarchia területén egy önálló ukrainai tartományt kell alakítani, amelyhez Közép- és Keletgalicián és északnyugat Bukovinán kívül északkelet Magyarországra ruthén lakta területeit is be kell vonni.

Bécs. A bécsi községgyűlés ma ülésén egy keresztényszociálista képviselő elmondta, hogy a lapokból értesült arról, hogy a magyar belügyminiszterium rendeletet készít, amely szerint az összes Budapesten lakó idegenek tízennégy napon belül kötelesek elhagyni Budapestet. Ez a kiutasítás nem felel meg a reciprocitási viszonyoknak, mert ismeretes, hogy Bécsben is nagyszámu magyar polgár tartózkodik.

— Tud-e a polgármester ur — kérdezte — arról, hogy a Magyarországon tartózkodó bécsiiek annak a veszélynek vannak kitéve, hogy néhány napon belül el kell hagyniok Budapestet és mit szándékozik tenni ennek megállítására érdekében.

Weiskirchner polgármester kijelentette, hogy ő is csak újságokból értesült a hírről, de ma Budapestről egy cáfolat érkezett, mely szerint módot keresnek arra, hogyan oldják meg a lakáshiányt és az élelmezési kérdéseket, amit úgy akarnak elérni, hogy a külföldieknek azt a tanácsot adják, ha nem tudnak megkölni budapesti tartózkodásukat, helyüket hagyják el. Kiutasításról azonban nincsen szó. Érintkezésbe fog lépni a miniszterelnökkel. Ha a magyar belügyminiszter tényleg azt hiszi, hogy a bécsiiek mindent elvesznek a budapestiek elől, akkor arra kell utalnom, hogy Bécsben is jelentékeny számmal élnek budapestiek. Tártyalni kívánok különben ebben az ügyben a magyar miniszterelnökkel és meg akarom kérdezni, miképpen lehetséges, hogy egy államból, amely annyira szövetséges viszonyban áll velünk, hogyan utasíthatják ki honpolgárainkat.

Berlin. Riga bevételéről a Berliner Tageblatt többek közt a következőket írja: Az oroszok már régóta várták a támadást és megtették az előkészületeket. A Duna nyugati partján hidfőt építettek, amely átnyúlt az Aán is. A hidfő védelmét kilenc teljes számú gyaloghadosztály vette át. Velük kapcsolatosan a folyón felfelé egészen Fridrichstadtig további négy hadosztály és egy lovashadosztály állott. A Duna keleti partján, ezen a korlátozott területen teljes 150.000 fő-

nyi gyalogság állott szemben a német támadással. A hidfőnél nyolc hadtest állott Dünamünden védőörtségét nem számítva. A kiterjesztett hidfő az oroszok fenyegető felvonulási terepét alkotta Mitau, Tuk felé és tovább a keleti Poroszország határáig. A Duna keleti partja zsúfolva volt orosz erőkkel. A Jegel szakasznak mindkét partján erős erődvonulat alkottak. Ezt a pozíciót gyöngébb erőkkel megtámadni hősies elhatározás volt és végrehajtását vakmerő rendkívüli fegyverténynek lehet minősíteni. A német hadvezetés Rigát és a hidfőt annál az utnál támadta meg, amely Mitauból áthatítja a Tirul mocsarat. A főtámadás Dünahofnál, Ükül környékén történt. Elkéseredett harcok után ott négy dróttal övezett erős állást rohammal elfoglaltunk. Már a harc első napján Riga nyugati külső városát és a kis Jegel-szakaszt elértük. Az orosz főparancsnok már ezen a napon elhagyta a rábizott állásokat. Szeptember 2-án magát Rigát bevettük és a támadást a nagy Jegelig kiterjesztettük. A német lovasság ekkor már elvágta Dünamündent. A német buvárhajók megakadályozták az oroszok elszállítását a tengeri uton. Ez a siker ép úgy igazolja, mint a német-osztrák-magyar előretörés Moldva déli részén, hogy az offenzív kedv teljes mértékben meg van. Az ellenség visszavonulásának útja a nagy Jegeltől északra tartós tüzéségi tűz alatt áll.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Nyugaton megelégnélő harci tevékenység. Keleten az oroszokat a livlandi Aán átvetették. Dünamündent az oroszok kiűrtették.

Rotterdam. A Morningpost jelenti, hogy Litvániát esztlandot katonai okokból kiűrtették. A revali konzulátusok előkészületeket tesznek, hogy Pétervárra költözzenek.

Amsterdam. A Morningpost jelenti: A németek előnyomulása a Dünán túl veszélyesíti a 12-ik hadsereg hátsó összeköttetéseit Pétervárral. Az orosz hadsereg harc nélkül való visszavonulása Péterváron óriási aggodalmat keltett, mert attól tartanak, hogy ez átragad a többi frontok katonáira is.

— **Birtokcsere.** Szücs Jánosné eladta a Miklós-utca 51. sz. házat 3000 koronáért Kojtor József és nejének. — Id. Szirbik János eladta az Akác-utca 2. sz. házat 20,000 koronáért Török Imre és öz. Kiss Józsefnének. — Fritz Ferenc eladta a Sága-Koszu-utca 13b. sz. házat 4800 koronáért Papp Sándornének. — Frant Jánosné eladta a Sarkad-Hátár-utca 8. sz. házat 8600 koronáért Mandl Ferenc és nejének. — Dr. Román Istvánné és tulajdonostársai eladták a Rákóczi-utca 21. sz. házat 26,500 koronáért Róth Zsigmondnak. — Máté Anna eladta az Aranykéz-utca 21. sz. házat 14,000 koronáért Fejes József és nejének. — Szabó Ferenc eladta a Purgly Lajosné-utca 148. sz. házat 28,000 koronáért Stiaszny

József és nejének. — Herezfeld Gyula és neje eladták a Thökoly Imre-utca 18. és Vadász-kürt-utca 4. sz. házakat 36,000 koronáért Gánya Jánosnak. — Aradi Ipar- és Népbank eladta a Csernovits Péter-utca 14. és Háromveréb-utca 5. sz. házat 35,000 koronáért id. Szirbik Jánosnak. — Öz. Mányi Mojszáné eladta a Magyar-utca 2. és 3. sz. házakat 70,000 koronáért Hajnal Mór és nejének. — Füzessy Dezsóné eladta az Illés-utca 83. házat 10,000 koronáért öz. András Lázárnének.

— **Gyors és gépirási tanfolyam.** Minden hó elsején kezdődőleg gépirási tanítás az összes rendszerű írógépeken, gyorsírás és irodai munkálatok tanítása szaktanár vezetésével

lett. Beiratkozni minden nap Jellek Bódnár József írógép vállalatánál, Arad, Weitzer János utca 11. Telefon 11-41.

— **Orfeum a központi téli kertjében.** Amíg a meleg időjárás mellett a Központi kerthelyisége volt estenkint zajos a közönség kacagásától, most naponta az intimszerű téli kertben hangzik fel a taps. Az orfeum társulat, mely Koppel Gyula szakaszerű és körültekintő vezetése alatt áll — meg is érdemli a támogatást, mert műsora kitűnő és csupamulattató számokból van összeállítva.

— **Legujabb divatlapok Kerpólnál.**

— **Az iskolai beiratás alkalmával** ne mulasszák el az aradi és vidéki ezütlök a megszokott jó bevásárlási forrást Fischer Nagyáruházat Szabadság-tér 12 szám alatt felkeresni ahol a legnagyobb választékban gyermek ingek, kalapok, harisnyák, fiu és leány sapkák, iskola táskák és minden egyéb cikkeket a legjutányosabban beszerezhetnek!

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Utolsó percben.** (Színes dráma az Apollóban.) Szerdán ismét új műsort mutat be az Apolló-színház. Több elsőrangú filmből áll a színház új programja, amelyből első sorban is ki kell emelnünk az „Utolsó percben” című grandiózus bűnügyi drámát. Ami érdekességet, izgalmat és új trükköt produkálhat a kinematográfia, azt mind megtaláljuk ebben a képben. A meseszövege elejétől a végéig fogva tartja a néző érdeklődését. A kép kiállítására annyiból hatásosabb, hogy színezve van. A új műsor többi száma is figyelmet érdemel, „A bácsi szereti a tortát” című pompás bohózat sok derűs percet fog szereznit a közönségnek. A mozi kiváló komikusai kreálnak ragyogó alakításokat az ötletes darabban. Harctéri felvételek és egy látványos kép egészítik ki a programot.

* **„Keresztes pök”** a címe annak a szenzációs drámának, amelyet péntektől kezdve mutat be az Apolló.

— **Fülfuvódás, lélekzési nehézségek, szívdobogás, fejfájás, szédülés, lehangolt lelkiállapot és lappangó szorulás eseteiben** a természetes „Ferenc József” keserűvíz bőséges széklet hoz létre, csökkenti a gázok meggyülemlését s megszabadít a szorongó érzésektől.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Csak házi szükségletre főzhető be paradicsom.

(A főzelék konzervek ellenőrzése.)

— **Az Aradi Közlöny tudósítójától.** —

Közhírré teszem, hogy az O. K. H. 77000/1917. számú rendeletében nyert felhatalmazás folytán a 4207/1915. M. E. számú kormányrendelet alapján a lakosságot a nem saját házi szükségletekre szolgáló paradicsombelözéstől, káposzta, répa savanyítástól és iparszerű árusítástól **eltittem** s ezen foglalkozást csak azoknak engedem meg, kik ezek készítésével és adásvételével bizonyíthatólag 1914. augusztus elsajje előtt már foglalkoztak. Aki jelen rendelkezést be nem tartja, ha cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 9. és 17. §§-a alapján két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüsztetéssel büntetendő.

Az Országos Közélemezési Hivatal

7700/1917 IX. sz. rendelete folytán közhírré teszem, hogy a 4207 | 1915 M. E. sz. kormányrendelet 4 §-a alapján kötelesek az összes konzervgyárak és mindazon ipartelepek, akik zöldség vagy gyümölcsféléknek bármilyen módon való konzerválását iparszerűleg üzzék, készletüket fajtánként elkülönítve — kilogramm súlyokban az Országos Zöldség, Főzelék és Gyümölcsforgalmi Részvénytársaságnak (Budapest, IV. Városház-utca 4) további rendeletheig havonként kétszer bejelenteni, még pedig minden hó 1-én készletüket legkésőbb ugyanazon hó 11-éig és e minden 15-én mutatkozó készletet ugyanazon hó 26-ig.

Bejelentési kötelezettség alá esik az érdekelte gyárakban, illetve telepeken e hó 1-én és 15-én készletben található mindenféle zöldség, főzelék és gyümölcskonzerv, tekintet nélkül arra, hogy az miként (savanyítás, szárítás, befőzés stb.) készített és hogy ezt mely gyártelep, vagy esetleg mag egyén (házilag) készítette.

Ezen rendeletben említett összes konzerveknek és készítményeinek adásvételét és bár, miként való forgalombahozatalát, szállítását a maximális árak életbeléptetéséig, illetve további rendelkezésig az Országos Közélelmezési Hivatal eitiltotta.

A gyári vagy ipartelep tulajdonosa, aki készletét pontosan nem jelenti be a 7600 | 1917 M. N. számú rendelet 6 §-ának megfelelően büntetettik. *Varjassy Lajos* polgármester.

A szerkesztésért felel:

Stauber József

NYILTÉR.

Limbeck János és fia „Kisó m. kir. szab. érákoporsó-gyára és temetésrendező-vállalata” Arad.

Dr. Rigler Kálmán és neje szül. Nagy Jusztl, egy a saját és Inoi leányuk, valamint az alulírottak és számos rokon nevében is mély fájdalommal tudatják, hogy a forrón szeretett gyermek, illetőleg felejtethetetlen testvér, jó unoka és rokon

Árpád László

főreáliskolai tanuló,

f. évi szeptember hó 2-án, hajnali 2/2 órakor, fiatal életének alig néhány nappal előbb betöltött 15-ik évében, hosszas és nehéz szenvedés után jobblétre szenderült.

Felejtethetetlen halottunk földi maradványait szeptember hó 3-án, d. u. 5 órakor a Török Ignác-utca 1b. számú gyászszobából a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztük.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. hó 17-én, d. e. 10 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában a Mindenhatónak bemutatni.

Isten veled! Nyugodjál békében!

Arad, 1917. szeptember hó 2.

Árpád Antal és neje szül. Kállai Teréz, nagyszülei: Weinfeld Mór és neje szül. Árpád Anna, Árpád Gyula és neje szül. Hendl Irén, Fränkel Alfréd és neje szül. Árpád Hedvig, Rellig Alfonz és neje szül. Gréven Luiza, Nagy Károly és neje, nagybátyjai illetőleg nagynénái: Fränkel Laura, Árpád Bozsika, Fränkel Bandika, Rellig Adolf és neje, Nagy Hermína, Nagy Mici, Nagy Johanna, Nagy Jozsef, Nagy Leopoldin, Weinfeld Marika, unokatestvérei. 21

Arad legrégebb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.
Telefon 96.

Veszek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Egyedüli képviselő a világ legjobb gyártmányú gépeiből. Columbia és Iró-angyalos jegyű gramofonokból. Waffler-kerékpárok és Pfaff varrógépek, Saphirüs „Pathefonok“, Pathe lemezek. Megerkeztok a legújabb felvételi operettek és népdalok. **Király Ernőstől.**

Nagy raktár kerékpár akatrészekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás. Jutányos árak. Nagy szakaszerű javító műhely. 2951

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Vaddezfegyverek

szakszerű javítását

elvállalja
Bodnár József,

kerékpár vállalat. Villamos erőre berendezett javító műhely.

Arad, Weitzer János-utca 11.

Telefon 11-41. 5775

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

17766—1917. kh.

HIRDETMÉNY!

A kenderfonalakra és azokból készült árura vonatkozó 469—1917. M. E. számú és 470—1917. M. E. számú rendelethez meg szabott bejelentési határidők módosítás tárgyában kelt 2393—1917. M. E. sz. kormányrendelet a következőkben teszem közhírré

Mindenemű egyszeres, vagy cernázott kenderfonal (kenderszál és kenderkócfonal) valamint kenderanyaggal kevert ily, fonal

készleteinek bejelentése, kényszereladása, valamint a kenderanyag (kikészített kender és kenderkóc) felhasználásának szabályozásáról 469—1917. M. E. sz. alatt kiadott rendelet 2. paragrafusában, továbbá a kenderfonalból vagy kenderanyaggal vegyített fonalakból előállított áruk készleteinek bejelentéséről és a kenderfonalak (kenderszál és kenderkócfonal), valamint a kenderanyaggal vegyített fonalak, zsinegek és kötélverőárúk feldolgozásának, vagy ezekből

ezekből előállított áruk felhasználásának és forgalombahozatalának szabályozásáról 470—1917. M. E. szám alatt kiadott rendelet 2. szakaszában (1. mindkét rendelet a Budapesti Közlöny 1917. évi május hó 12. napján megjelent 109. számában) a készletek három havonként ismétlődő bejelentéséről foglalt rendelkezés olyképp módosítottatik, hogy az 1917. évi május hó 31-ik napja után teljesítendő készletbejelentéseket újabb intézkedésig az 1917. évi július—október hó (és

így tovább) utolsó napján volt állapot szerint mindenkor a reá következő hónap (augusztus, november és így tovább) 10-ik napjáig kell beküldeni a Kender és Jutaiipari Bizottság utján a kereskedelemügyi miniszterhez.

A 469—1917. M. E. számú rendelet, valamint a 470—1917. M. E. számú rendelet egyébként érintetlenül marad.

Arad, 1917. július hó 31.

Green, főkapitány.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikat

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerésztárában

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vörképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, linom fűszeres ízű, zsongitó, a gyomorra és belekre jóhatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerésztárában Arad, Szabadság-tér.

Iskolakönyvek

használt és új állapotban

Minden iskola

számára,

Zeneiskolák,

Írószerek,

Rajzeszközök,

Táskák stb.

legelőnyösebben

szerezhetők be:

DEÁK BÉLA

könyvkereskedésében

Arad, Ferray-utca

Gr. Enyedy-palota. Telefon 902.

17767—1917.

HIRDETMEY.

A m. kir. Miniszteriumnak az erőáramú villamosvezetékek bejelentéséről, valamint a vezetékek forgalombanizálásának és felhasználásának korlátozásáról szóló 1812—1917. H. M. sz. kormányrendeletet a következőkben tesszen közzé:

A m. kir. miniszteriumnak 1916. évi december hó 28-ik napján kelt 4247—1917. M. E. számú rendelete szerint bejelentés alá eső villamosvezetékek és szerelvények bejelentésének határideje 1917. évi július hó 31. napjáig meghosszabbítottatik.

A bejelentés eredeti határidejének 4240—1916. M. E. sz. rendelet 3. szakaszának 2. bekezdése) elmulasztása miatt nincs helye büntető eljárásnak, ha a bejelentésre kötelezett íél ennek a kötelezettségének az előző bekezdése szerinti meghosszabbított határidőben eleget tesz.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésére külön ellenőrző közegek alkalmazhatók.

Aki a jelen rendelet 2. paragrafusára szerint zár alá helyezett tárgyakat e jelen rendelet ellenére engedni, a hatósági ellenőrzést meghátrítja, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezzer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Arad, 1917. augusztus hó 20.

Green, főkapitány.

Használt csomagoló papír megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadványaiban.

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10. Szépségápolás. Arcmasszage. Hajfestés

Szeplőt, mitessert, hámlasztás által elmulasztok. Archám-
lasztást 1 óra alatt is csinállok. Uregedő arcra rancokat el-
tüntetek. Tanácsot és szerkeket vidékre is készséggel adok. **Bartháné.**

4041

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ ORÁMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltüntet mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű

limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

**A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!**

Rozsnyay kitűnő Serail arc- szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcsö. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, róza és testá-
nyokban Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: **1845**

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

Az új Magyar Vöröskereszt

**nyeremény-kötvé-
nyekre előjegyzése-
ket elfogad az**

**Aradi Hitelbank és
Takarékpénztár R.-T.
Salacz-utca 6. szám.**

Telefon 462. 5855

PK. 2213—15—1916. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. LX. t.-c. 104. paragrafusában (telmében ezennel közzé teszi) hogy a körösbökényi kir. járásbírósnak PK. 2213—15—1916. számú végzése következtében Dr. Parecz Béla aradi ügyvéd által képviselt Andrányi Károly és fia cég és fű javára végrehajtást szenvedő körösbökényi lakos ellen 4050 kor. 07 fill és 1346 kor. 46 fill. tőke s jár. erejéig az 1916. évi november hó 7-én fogantatott kielégítési és 1917. évi június hó 9-én fogantatott folytatolagos kielégítési végrehajtás utján le és 1917. évi május 16-án felül is foglalt és összesen 2893 kor. 30 fillerre becsült következő ingóságok, u. m.: bolti cikkek nyilvános árverésen adatkak el.

Mely árverésnek a körösbökényi kir. járásbírósnak PK. 2213—15—1916. sz. végzése folytán 4050 kor. 07 fill. és 1346 kor. 47 fill. tőke kövételésének, 4050 kor. 07 fillér után 1916. évi szeptember hó 30-ik napjától járó 6 százalék és 1346 kor. 47 fillér tőke után 1917. évi április hó 16-tól járó 5 százalék kamatai, 599 kor. 90 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Körösbökényben 1. házszám alatt, a Codrul Takaréék és hitelintézet udvarában leendő megtartására 1917. évi szeptember hó 10. napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107—108. paragrafusai értelmében csakis készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Az 1916. nov. 7-én felvett végrehajtási jegyzőkönyvben a 9, 13, 17, 22, 24—26, 28, 30, 32—33, 35—36, 43—44, 57—58, 64, 70—71, 76, 81—84, 86, 94, 105, 107, 113 alatt felvett és összesen 1328 kor. 80 fillerre becsült ingóságok ezen becsár 75 százalékánál alacsonyabb áron, míg az 1917. évi június 9-én felvett végrehajtási ízkvben felvett ingóságok az ott írt becsáron alul el nem adhatók.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-c. 120. paragrafusában értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Körösbökény, 1917. évi augusztus hó 24. napján.

Irodatiszt,

6010 kir. bírósági kiküldött.

